

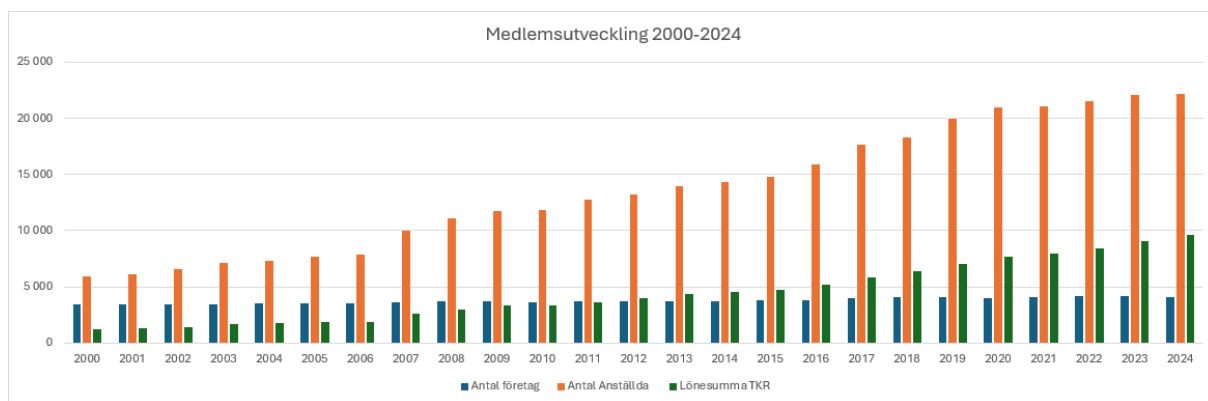
2025-02-13

Avtalsyrkanden för Entreprenadmaskinavtalet 2025

För ökad flexibilitet och företagsnära lönebildning

Allmänt om Maskinentreprenörerna

Maskinentreprenörerna är en arbetsgivar- och branschorganisation som samlar 4200 medlemsföretag med 22 000 anställda och 25 000 anläggningsmaskiner. Sveriges maskinentreprenörer anlägger vägar och järnvägar snöröjer, gräver ned bredband, anlägger vatten- och avloppsledningar. Medlemmarna utvecklar genom sina verksamheter samhällets infrastruktur i Sverige.

Bygg- och Installationssektorns gemensamma utgångspunkter

Vår sektor -En del av samhällsbygget

Bygg- och installationssektorn är en viktig del av samhällsbygget och Sveriges ekonomi. Sektorn sysselsätter omkring 430 000 personer och står för 11 procent av Sveriges BNP. Det finns en stor potential i branschen både när det gäller att skapa nya jobb och resurser till välfärden samtidigt som vi bygger hållbara bostäder, anläggningar och infrastruktur.

Fortsatt lågkonjunktur för Bygg- och Installationssektorn

Den svenska ekonomin befinner sig i en djup och långvarig lågkonjunktur som enligt Konjunkturinstitutet bedöms fördjupas ytterligare innan situationen förbättras. I det svåra ekonomiska läget är det avgörande att kollektivavtalen stödjer en hållbar utveckling av medlemsföretagens verksamheter.

För att säkerställa långsiktig konkurrenskraft och möjligheten att bibehålla arbetstillfällena krävs att varje kostnadsökning uppvägs av motsvarande produktivitetsförhöjande förändring. Samtidigt behöver kollektivavtalen bli flexibla och underlätta verksamhetsnära och anpassade lösningar som kan trygga jobben och även stimulera till nyanställningar.

Behovet av stärkt konkurrenskraft

Svenska företag möter ett fortsatt ökat kostnadstryck samtidigt som det råder stor osäkerhet om hur produktivitetens utveckling kommer att se ut de närmaste åren. Bygg- och Installationssektorn är i produktivitetshänseende särskilt påverkade eftersom vi har en hög andel personalberoende arbete, låg andel automation och outvecklad digitaliseringsteknik i produktionen.

Sektorn har fortfarande hård konkurrens, från svenska och utländska företag som har anställda men saknar kollektivavtal.

Sektorns kollektivavtal innehåller i vissa avseenden mindre förmånliga regler för arbetsgivaren än vad som gäller för företag som väljer att inte teckna kollektivavtal. För att värna den svenska modellen måste det vara till fördel för båda parter att omfattas av kollektivavtal.

Kollektivavtal som stödjer medlemsföretagens konkurrenskraft

Trygga jobben och verksamheten – attraktiva kollektivavtal

Inom Bygg- och Installationssektorn måste vi gemensamt arbeta fokuserat med att förändra våra kollektivavtal så att de stödjer medlemsföretagens behov av att vara konkurrenskraftiga.

Den fortsatta ökade specialiseringen i branschen och företag med skilda affärsidéer och verksamhetsupplägg kräver att parterna tar ansvar för att kollektivavtalen anpassas till den rådande differentierade verkligheten.

Enmansföretag måste fortsatt kunna verka inom sektorn och tillåtas vara grogrunden för den viktiga tillväxten av nya företag. Ett kollektivavtal måste upplevas som en klar fördel för ett nyetablerat företag.

Medarbetare med rätt kompetens

Flertalet av våra medlemsföretag har svårt att rekrytera medarbetare med rätt kompetens. Våra kollektivavtal måste underlätta och stimulera anställning.

Bygg- och Installationssektorn behöver större handlingsfrihet och mångfald. En viktig förändring handlar om att öka flexibiliteten i våra kollektivavtalsregler för att kunna anställa och utveckla olika medarbetare för att stärka verksamheten.

Säkra arbetsmiljön

Att ha en säker och trygg arbetsmiljö är helt avgörande för både företag och medarbetare. Det bästa resultatet nås genom långsiktig lokal och nära samverkan mellan företaget, medarbetare och skyddsombud på såväl företagsnivå som på den enskilda arbetsplatsen. Möjligheterna till detta lokala ansvar och säkerhetsattityder måste vara i fokus hos alla.

Sund konkurrens i Bygg- och Installationssektorn

Parterna måste tillsammans och i nära samverkan med myndigheter arbeta för att hitta och motverka oseriösa företag i Bygg- och Installationssektorn.

Parterna måste också i samsyn verka för att säkrare system för ID-kontroller kan införas som standard på arbetsplatserna.

Samtidigt måste kollektivavtalen utvecklas så att de inte upplevs som svårbegripliga och onödigt administrativt betungande. Det ska vara lätt att göra rätt!

Vi står upp för kollektivavtalen

Vi måste gemensamt se till att stimulera utvecklingen så att fler företag väljer att omfattas av kollektivavtal. En hög kollektivavtalsäckning är en förutsättning för den svenska modellens fortsatta legitimitet och utveckling.

Övergripande förhandlingsmål för Bygg- och Installationssektorn:

- **Långsiktigt hållbar lönebildningsprocess**

Medlemsföretag i våra branscher har behov av att regelverken förändras så att medarbetare och företag på ett förutsägbart och tydligt sätt kan hantera lönebildningen.

- **Attraktiva kollektivavtal**

Vi måste söka en konstruktiv dialog kring lösningar som gör att fler uppfattar kollektivavtalen och de rättigheter och skyldigheter som dessa medför som konkurrenskraftiga och lätta att förstå både för medarbetare och för företag.

- **Verksamhetsanpassning av arbetstider och produktion**

Det är viktigt för både företag och medarbetare att verksamheten kan anpassas till de förhållanden som råder i det enskilda företagets verksamhet.

- **Flexibilitet och specialisering**

Medlemsföretagen måste få utökad möjlighet att låna in arbetskraft mellan varandra och anlita kollektivavtalsbundna bemanningsföretag eller underentreprenörer på ett enklare sätt.

- **Kompetensförsörjning**

Det är ett gemensamt intresse för parterna att fler väljer att arbeta i Bygg- och Installationssektorn. Det kan ske genom ökad andel kvinnor, ökad mångfald, integration av nyanlända och genom att öka möjligheterna till att inkludera personer långt ifrån arbetsmarknaden.

- **Enkla reseregler i kollektivavtalen**

Våra medlemsföretag vill verka för lättillämpade reseregler som är följsamma till den skattelagstiftning och de principer som gäller för tjänsteresor.

- **Ändrad arbetstid i lagstiftning**

Om arbetstiden inom sektorns kollektivavtals tillämpningsområden förkortas genom lagstiftning eller annan reglering, ska antalet timmar arbetstidsförkortning i kollektivavtalen minska i motsvarande mån och i den del detta inte räcker till minskas premien till extra pension.

ME:s yrkanden Entreprenadmaskinavtalet 2025

1. *Utökad möjlighet till individuell lönesättning*

Sedan avtalsrörelsen 2020 är det möjligt att differentiera lönerna för företag med förare av jordförflyttande maskinenheter, bilar, markanläggare och alla typer av rivningsarbete (EMA 3 § 3.6) samt för tornkranförare och teleskoptruckförare (EMA 3 § 5.5). Möjligheten att, efter överenskommelse med Byggnads, region differentiera lönerna innebär ett välkommet avsteg från laglönetanken som i övrigt präglar branschen.

Maskinentreprenörerna yrkar att den tillåtna individuella differentieringsgraden ökas från 15 % till 40 % per yrkeskategori. 15 % individuell lönedifferentiering är inte tillräckligt för att möta branschens behov och för att behålla maskinförar- och anläggaryrkens attraktionskraft på arbetsmarknaden.

2. *Utöka möjligheterna till individuella arbetstidsöverenskommelser*

I nuvarande kollektivavtalsbestämmelse 2 § 1.3 EMA är det möjligt att nå individuella överenskommelser om arbetstidens förläggning mellan 05.00 och 22.00 under en 4 veckorsperiod. Bestämmelsen bör ändras så att det är möjligt att ingå individuella överenskommelser för en längre tidsperiod och utvidga tiden till 24.00 i stället för nu

gällande 22.00. I nuvarande kollektivavtal krävs en överenskommelse med representant för arbetslaget för att ingå en sådan överenskommelse. Det saknas ofta representanter för arbetslaget på arbetsplatsen vilket gör att det i praktiken inte är möjligt att ingå den typen av överenskommelser.

Maskinentreprenörerna yrkar att individuella överenskommelser om arbetstidens förläggning mellan 05:00 till 24:00 och sådana överenskommelser ska kunna ingås för en tidsperiod om åtta veckor.

3. *Utmönstring av lagtext i Entreprenadmaskinavtalet*

Maskinentreprenörerna yrkar att lagtexter och myndighetsföreskrifter som för närvarande återfinns i Entreprenadmaskinavtalet, till exempel lagtext ur lagen om anställningsskydd, tas bort ur avtalet för att undvika dubbelreglering och för att göra Entreprenadmaskinavtalet med överskådligt och renodlat.

4. *Anta huvudavtalet om trygghet, omställning och anställningsskydd*

Maskinentreprenörerna uppmanar Byggnads att ansluta sig till huvudavtalet för att skapa likvärdiga villkor för medarbetare och medlemsföretag som omfattas av Maskinentreprenörernas andra kollektivavtal. Genom anslutning säkerställs förbättrad trygghet vid omställning, stärkt kompetensutveckling och ökad konkurrenskraft för medlemsföretagen, vilket gynnar både arbetsgivare och arbetstagare.

5. *Inför anställningsskyddslagens treundantag, om huvudavtalet inte antas*

Enligt anställningsskyddslagen har arbetsgivare rätt att undanta tre medarbetare från turordningen vid uppsägningar på grund av arbetsbrist.

Den nuvarande regleringen i Entreprenadmaskinavtalet innebär dock att denna rättighet är betydligt mer begränsad än vad lagen medger. Maskinentreprenörerna är av uppfattningen att det inte ska vara mindre flexibelt och en konkurrensnackdel att omfattas av Entreprenadmaskinavtalet än att helt stå utanför den svenska kollektivavtalsmodellen.

Maskinentreprenörerna yrkar därför att Entreprenadmaskinavtalet anpassas så att undantagsreglerna från turordningen i avtalet överensstämmer med de möjligheter som ges enligt anställningsskyddslagen.

6. *Kompensationsledighet ska som huvudregel tas ut i tid*

Inför ett regelverk i kollektivavtalet som medför att overtidsarbete som huvudregel ska tas ut som kompensationsledighet och inte i pengar. En sådan bestämmelse skulle medföra att arbetstagarna är lediga mer och att overtid inte tas ut i pengar utan att det snarare tas ut i tid vilket möjliggör för en bättre arbetsmiljö och att arbetstagarna är utvilade. För att säkerställa att så sker ska arbetsgivare ensidigt ges möjligheten att lägga ut intjänad men ännu ej uttagen kompensationsledighet vid overtidsarbete.

7. *Sparad semester ska som huvudregel tas ut i tid*

Inför ett regelverk i kollektivavtalet där huvudregeln blir att sparad men ännu ej uttagen semester ska tas ut i tid och inte i pengar. Detta för att säkerställa att anställda ges tid till ledighet och vila för att kunna säkerställa en god arbetsmiljö och en säker arbetsplats. För att det ska kunna säkerställas ska arbetsgivaren ges rätt att ensidigt lägga ut sparad semester för att säkerställa att anställda faktiskt är lediga.

8. *Övertidsutrymmet ska minskas vid uttag av arbetstidsförkortning och kompensationsledighet*

Inför en regel i 2 § 6.2 3 st. i Entreprenadmaskinavtalet som medför att övertidsutrymmet tillförs timmar i motsvarande mån som medarbetares uttagna arbetstidsförkortning, sparade semester och kompensationsledighet.

9. *Spegla Byggavtalets regler om bemanning/uthyrning*

Inför ett regelverk i kollektivavtalet som speglar bestämmelserna i Byggavtalets regler om bemanning och uthyrning av arbetstagare för att skapa ett mer enhetligt system och en större rörlighet för entreprenörer inom branschen.

10. *Avskaffad samrådsskyldighet vid avbrytande av provanställning*

I flera delar av landet har Byggnads lokalavdelningar uttryckt att de inte önskar ta emot underrättelser inför arbetsgivarens avbrytande av provanställning. Dessutom visar erfarenheten att samråd inför ett avbrytande av en provanställning sällan, om någonsin, begärs. Regeln om samrådsskyldighet i Entreprenadmaskinavtalet har därmed spelat ut sin roll och saknar praktisk relevans.

Maskinentreprenörerna yrkar att regeln i Bilaga A1 om anställningsskydd § 5 a 3 st. och 2.13, om samrådsskyldighet inför avbrytande av provanställning, utmönstras ur Entreprenadmaskinavtalet.

11. *Inför en varselperiod i avtalet vid avslut av provanställning på arbetstagarens initiativ*

Avtalet bör också tillföras varselperiod uppgående till två veckor vid avslut av provanställning på arbetstagarens initiativ.

12. *Ta bort helgdagstraktamentet i 6 § 2.8 EMA*

Ta bort helgdagstraktamentet i 6 § 2.8 EMA och harmonisera traktamentsreglerna med de skattemässigt relevanta reglerna. Nuvarande regelverk kräver att arbetsgivaren utger både skattefria och skattepliktiga ersättningar, något som kan leda till misstag och fel. Felaktigt obeskattade helgtraktamenten kan leda till skattemässiga konsekvenser för både arbetstagare och arbetsgivare. Maskinentreprenörerna yrkar att helgtraktamentet tas bort och att traktamentsreglerna harmoniseras med skattelagstiftningen.

13. *Språklig revidering av avtalet*

Läsbarheten i kollektivavtalet är dålig. Trots revideringar kvarstår överflödiga textmassor och otydligheter. Maskinentreprenörerna yrkar därför att en arbetsgrupp tillsätts med mål att modernisera språket, ta bort överflödiga textmassor samt att förenkla därefter

— Vi lägger grunden för Sverige —

kvarvarande text. Arbetsgruppen ska redovisa sitt resultat senast vid avtalsperiodens slut.

Maskinentreprenörerna förbehåller sig rätten att komplettera yrkandena.

För Maskinentreprenörerna med delegation för Entreprenadmaskinavtalet

Stockholm den 13 februari 2025 Mottaget den 13 februari 2025

Claes Arenander

Vice vd, förhandlingschef

Maskinentreprenörerna

Emil Persson

Avtalssekreterare

Svenska Byggarbetsareföbundet